

dianın isabetli olmadığı anlaşılır. Öte yandan Şiblî şakk-ı sadr olayının mi'rac öncesinde meydana geldiğini, dolayısıyla olayın çocukluğunda geçtiğini ifade eden rivayetlerin muteber sayılmadığını belirtmiştir (bk. bibl.).

Konuyla ilgili rivayetler şakk-ı sadrın cismanî ve ruhanî boyutlarına işaret etmektedir. Bu olayın misâl âlemi ile şehâdet âlemi arası bir hal üzere vuku bulduğunu ileri süren Şah Velîyyullah ed-Dihlevî'ye göre şakk-ı sadr "göğsün yarılıp imanla doldurulması, meleki nurların üstün gelmesi, beşerî duyguların zayıflatılması ve kalp yapısının mukaddes âlemden gelecek feyizleri kabule hazır duruma getirilmesi" demektir (*Hüccetullâhi'l-bâliğa*, II, 557, 561). Bazı müfessirler İnşirâh sûresinde geçen (94/1), "Biz senin göğsünü açıp genişletmedik mi?" meâlindeki âyetin şakk-ı sadr hadisesine işaret ettiğini belirtmişlerdir. Ancak anılan âyetin tefsiriyle ilgili olarak zikredilen hadislerin metninde buna dair bir ifade yoktur. Bazı muhaddislerin bu âyetin tefsiriyle ilgili babda şakk-ı sadra dair rivayetlerden birine yer vermeleri, tefsir kaynaklarında da anılan âyetle şakk-ı sadr arasında bir ilişki kurulmasına yol açmış olmalıdır. Elmalılı Muhammed Hamdi cismanî şakk-ı sadrın âlimler arasında tartışıldığını, buna karşılık Resûlullah'ın kalbini iman, hikmet ve hakikatle dolduran ruhanî şerh-i sadr hususunda ittifak bulunduğunu söyler (*Hak Dini*, VIII, 5914-5916). İbn Âşûr da müfessirlerin çoğunun İnşirâh sûresi ilk âyetindeki şerh-i sadrı ilim, hikmet ve risâlet nuru ile yorumladığını nakleder (*et-Taḥrîr ve't-tenvîr*, XXX, 360-361; ayrıca bk. İNŞİRÂH SÜRESİ).

BİBLİYOGRAFYA :

Müsned, III, 121, 149, 288; IV, 184-185, 208; V, 139, 143; Buhârî, "Hac", 76; "Menâkıbü'l-enşâr", 42; Nesâî, "Şalât", 1; İbn İshak, *es-Sîre*, s. 27-28; Tayâlisî, *Müsned*, Beyrut, ts. (Dârü'l-ma'rîfe), s. 215-216; Abdürrezzâk es-San'ânî, *el-Muşannef* (nşr. Habîbürrahman el-A'zamî), Beyrut 1392/1972, V, 317-318; İbn Hişâm, *es-Sîretü'n-nebeviyye* (nşr. Mustafa es-Sekkâ v.dğr.), Beyrut 1410/1990, I, 134-135; İbn Sa'd, *et-Tabakât* (nşr. M. Abdülkâdir Atâ), Beyrut 1410/1990, I, 90, 119, 120; Ahmed b. Hüseyin el-Beyhâkî, *Delâ'ilü'n-nübüvve* (nşr. Abdülmü'tî Kal'acî), Beyrut 1405/1985, I, 135, 138, 145-146, 147; II, 7-8, 373-374, 379; Kâdî İyâz, *eş-Şifâ*, I, 235; Fahreddin er-Râzî, *Mefâtihü'l-gayb*, XXXII, 2-5; İbn Hacer el-Askalânî, *Fethü'l-bârî* (nşr. M. Fuâd Abdülbâkî - Muhibbüddin el-Hatîb), Beyrut, ts. (Dârü'l-ma'rîfe), VII, 204-205; Şah Velîyyullah ed-Dihlevî, *Hüccetullâhi'l-bâliğa* (nşr. M. Şerîf Sükker), Beyrut 1413/1992, II, 557, 561; Elmalılı, *Hak Dini*, VIII, 5914-

5916; Şiblî Nu'mânî, *İslâm Tarihi: Asr-ı Saâdet* (trc. Ömer Rıza Doğrul), İstanbul 1978, II, 468-469; III, 178; Hamîdullah, *İslâm Peygamberi* (Tuğ), I, 40; Gülgün Uyar, *Hz. Muhammed'in Risâlet Öncesi Hayatına Dair Bazı Rivâyet Farklarının Tesbiti* (yüksek lisans tezi, 1993), MÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 39-42; M. Tâhir İbn Âşûr, *et-Taḥrîr ve't-tenvîr*, Beyrut 1421/2000, XXX, 360-361; Erdinç Ahatlı, *Peygamberlik ve Hz. Muhammed'in Peygamberliği*, Ankara 2007, s. 150-170; Bünyamin Erul, "Hz. Peygamber'in Risâlet Öncesi Hayatına Farklı Bir Yaklaşım", *Diyanet İlmî Dergi*, Peygamberimiz Hz. Muhammed (SAV) özel sayısı, Ankara 2000, s. 38-44.

ERDİNÇ AHATLI

ŞAKKU'I-KAMER

(bk. İNŞİKÂKU'I-KAMER).

ŞALLIOĞLU, Mehmet Feyzi
(1912-1989)

Son dönem
gönüllü halk eğitimcilerinden.

28 Mart 1912'de Kastamonu'nun Hepkebirler mahallesinde doğdu. Babası İzzet Efendi, annesi Hâfize Ayşe Hanım'dır. Mahalle mektebindeki tahsilinden sonra Hâfız Ömer Fâzıl'dan (Aköz) hıfzını tamamladı ve kıraat dersleri aldı. Ayrıca Hâfız Tefik, Hâfız Abdurrahman ve Reisülkurrâ Hoca Kâmil efendilerden temel İslâmî ilimlerle ilgili dersler okudu. Muvazzaf ve ihtiyat askerlik görevleri sebebiyle İstanbul'da bulunduğu 1935-1937 yılları arasında Nevşehirli Hacı Hayrullah Efendi, Hüseyin Hoca ve Abdülhakim Arvâsî gibi âlimlerin tefsir ve hadis derslerine katıldı. Askerliği süresince erata Kur'an öğretti, tâlim ve tecvid dersleri verdi. Annesinin vefatından sonra teyzesi tarafından evlât edinilen Mehmet Feyzi'nin Pamukçu olan soyadı Şallioğlu şeklinde değişmiştir. Askerlik dönüşünde o yıllarda Kastamonu'da ika-

met eden Said Nursi'den ders aldı, onun hizmetinde bulundu. Said Nursi ile olan yakınlığı sebebiyle açılan davalarda yargılandı. 1943'te Denizli Cezaevi'nde dokuz ay, 1948'de Afyon Cezaevi'nde on ay süreyle mahpus kaldı. Ancak her iki davadan temyiz yoluyla beraat etti. 1957'de Mualim İbrâhim Efendi'nin kızı Melek Hanım'la yaptığı evlilikten biri erkek olmak üzere beş çocuğu dünyaya geldi. Uzun yıllar yüksek tansiyondan mustarip olan Mehmet Feyzi Efendi 1975'te ciddi bir böbrek rahatsızlığı, 1983'te de kısmî felç geçirdi. Mi'rac kandiline denk gelen 4 Mart 1989 tarihinde Kastamonu'da vefat etti ve Gümüşlüce Mezarlığı'ndaki aile kabristanına defnedildi. Ömrünü Kur'an öğretimiyle geçiren, çevresindekileri daima millî ve mânevî değerler etrafında birleştirmeye çalışan, kendisini ziyarete gelenleri, tavri ve sohbetleriyle etkileyen Mehmet Feyzi Efendi gönüllü bir halk eğitimcisi ve yörenin bir kanaat önderi olarak tanınmıştır.

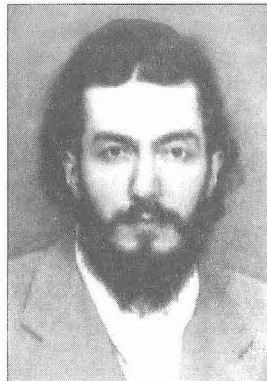
Her yıl mart ayının ilk haftasının sonunda Kastamonu'da çeşitli etkinliklerle anılan Mehmet Feyzi Efendi hakkında bazı araştırma ve yayınlar yapılmıştır. Musa Özdağ'ın *Mehmed Feyzi Efendi'den Feyyizler* (I-VIII, İstanbul 1992-1995; Adapazarı 2002; Kastamonu 2007), *Feyyizler Sultanı Mehmed Feyzi Efendi* (Kastamonu, ts.) ve *Feyyizlerden Damlalar* (İstanbul 1996) adlı derlemeleriyle Şaban Kalaycı'nın *Karanlıktan Aydınlığa* (İstanbul 1996), *Karanlıktan Nur'a* (İstanbul, ts.) ve Rafet Küllüoğlu'nun *Feyizli Sözler* (İstanbul 1996) isimli çalışmaları bunlar arasında sayılabilir. Hakkında yapılan panel ve sempozyum şeklindeki etkinliklerden birinde sunulan bildiriler (8 Mart 1998, Kastamonu) *Mehmed Feyzi Efendi'nin Feyyiz Pınarı Sempozyumu* adıyla yayımlanmıştır (İstanbul 1998). Yine onunla ilgili olarak Aysun Duysak tarafından bir lisans tezi hazırlanmıştır (1995, AÜ İlahiyat Fakültesi).

BİBLİYOGRAFYA :

Fazıl Çıfci, *Kastamonu Camileri-Türbeleri ve Diğer Tarihi Eserler*, Ankara 1995, s. 249-252; Ethem Cebecioğlu, "Mehmed Feyzi Efendi", *Sahabeden Günümüze Allah Dostları*, İstanbul 1996, X, 291-293; Necati Kertiş, *Kastamonu Yurtlarının Sosyal Bütünleşme Açısından Bölge Halkı Üzerinde Etkileri* (yüksek lisans tezi, 1999), MÜ Ortaoğu ve İslâm Ülkeleri Enstitüsü, s. 137-141; Hamdi Mert, *Türk Dünyasına Açılan Şehir Kastamonu*, Ankara 2001, s. 42-44; Ahmet Yaşar Zengin, *Kastamonu Velileri*, İstanbul 2003, s. 143-163.

BURHAN BALTACI

Mehmet
Feyzi
Şallioğlu